

# ДЕЙНОСТИ, ИЗВЪРШВАНИ ОТ МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ХЕМОДИАЛИЗНА ПРОЦЕДУРА

Теодора Тодорова<sup>1</sup>, Добрин Паскалев<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Катедра „Здравни грижи“, Русенски университет „Ангел Кънчев“

<sup>2</sup>Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ - Варна, Медицински колеж

## ACTIVITIES PERFORMED BY NURSES WHEN CONDUCTING A HEMODIALYSIS PROCEDURE

Teodora Todorova<sup>1</sup>, Dobrin Paskalev<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Department of Health Care, Ruse University „Angel Kantchev“,

<sup>2</sup>Medical College, Medical University of Varna

### РЕЗЮМЕ

Основна роля в екипа, обгрижващ диализните пациенти, има медицинската сестра. Нейната дейност не се изчерпва само с изпълнението на лекарските назначения, но и с вземането на самостоятелни решения, с оглед компетенциите си, да обгрижва самостоятелно пациентите. Грижите, подходът, отношението, дейностите към тях са специфични и се изискват много внимание, търпение и любов. Медицинската сестра извършва разнообразни дейности, има задължения и отговорности, които я отличават от медицинските сестри, работещи в другите звена на болницата; работата е интензивна и психически натоварваща.

Изработването на алгоритми за работа на медицинската сестра при провеждане на хемодиализни процедури на пациенти е начин да се стандартизират и да се повиши качеството на здравните грижи. Въвеждането на алгоритмите повишава ефективността на медицинското обслужване, оптимизира дейността на медицинските сестри и практическата значимост се определя от възможността за проследимост и по-добра организация на работния процес.

**Ключови думи:** медицинска сестра, дейности, алгоритми, диализно болни

### ABSTRACT

Nurses have a major role in the dialysis team. Their activity is not limited to the execution of the physician's orders, but also requires taking independent decisions, in view of their competences, to care for patients. Care, approach, attitude, and the related activities are specific and require a lot of attention, patience and love. The nurse performs various activities, has obligations and responsibilities that distinguish her from nurses, working in the other units of the hospital; the work is intense and mentally burdensome. Developing algorithms for nurse work in patient hemodialysis procedures is a way to standardize and improve the quality of health care. The introduction of algorithms increases the efficiency of medical care, optimizes the activity of nurses and the practical significance is determined by the ability to trace results and ensure a better organization of the workflow.

**Keywords:** nurse, activities, algorithms, dialysis patients

## УВОД

Професията на медицинската сестра е отговорна и включва специфични задачи, умения и отговорности, непрекъснато се развива и обхваща технологичният процес, етиологията, лечението на заболяванията. Медицината се променя динамично и съответно сестринската практика се променя в отговор на здравните потребности. Подобряването на организацията и управлението на здравните грижи води до повишаване на качеството им и до повишаване удовлетвореността на пациентите от получената медицинска помощ. Сестринските грижи отговарят на нарастващите потребности на пациентите и не се изразяват само в точно изпълнение на лекарските назначения. Прилага се индивидуален подход към всеки болен, което изисква планиране на грижите за по-голяма ефективност. Това от своя страна изисква автономност в сестринските дейности.

Ролята на диализната медицинска сестра при обгрижването на пациенти с хронично бъбречно заболяване на хемодиализа е много важна и отговорна. От нивото на организация на нейната работа зависи ефективността на провежданата диализна процедура, изисква се висока компетентност, за да може в критични ситуации да взема бързи и адекватни решения. Една добра диализна медицинска сестра трябва да има вътрешна мотивация да обгрижва такива пациенти, които могат да се определят като капризни и изнервени от заболяването си. Трябва да е достатъчно търпелива и внимателна, да помогне на пациента да се запознае с изискванията за режим и начин на живот с хемодиализа и да го убеди да ги спазва в бъдеще. Комуникативните умения имат висока терапевтична стойност и водят до подобряване на сестринските грижи (1,2,3).

## ЦЕЛ

Цел на настоящата разработка е да се повиши качеството на здравните грижи, полагани за пациенти на хемодиализа, чрез създаване на алгоритми за сестрински дейности, извършвани в диализно отделение.

## МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Разработени са алгоритми за сестрински дейности, извършвани в диализно отделение, които се основават на използвани в сестринската практика модели за действия при обгрижване на диализно болни. Целта е да се повиши

качеството и да се подобри организацията на здравните грижи.

## РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Грижите за пациентите са съвкупност от лечебни, профилактични и санитарно-хигиенни мероприятия, които целят да облекчат състоянието им. Представяват комплекс от манипулации, извършвани от медицинските сестри, самостоятелно или по назначение от лекар, за удовлетворяване на основните потребности на болните хора. Грижите за хронично болен пациент са предизвикателство, което изисква от медицинската сестра да употреби всичките си знания и умения, на които е способна. Изпълнявайки основните аспекти от грижите, медицинските сестри понякога са притиснати от трудности, свързани с недостиг на време, може да се почувстват обезкуражени или претоварени.

Дейностите, които извършват медицинските сестри в отделение за диализа, са:

- сбор от мероприятия, извършвани преди, по време и след диализната процедура;
- състоят се в своевременно и точно изпълнение на лекарските назначения;
- умело и безпроблемно включване към и изключване от апарата за хемодиализа;
- осъществяване на различни лечебни дейности, с цел намаляване дискомфорта от провежданата процедура.

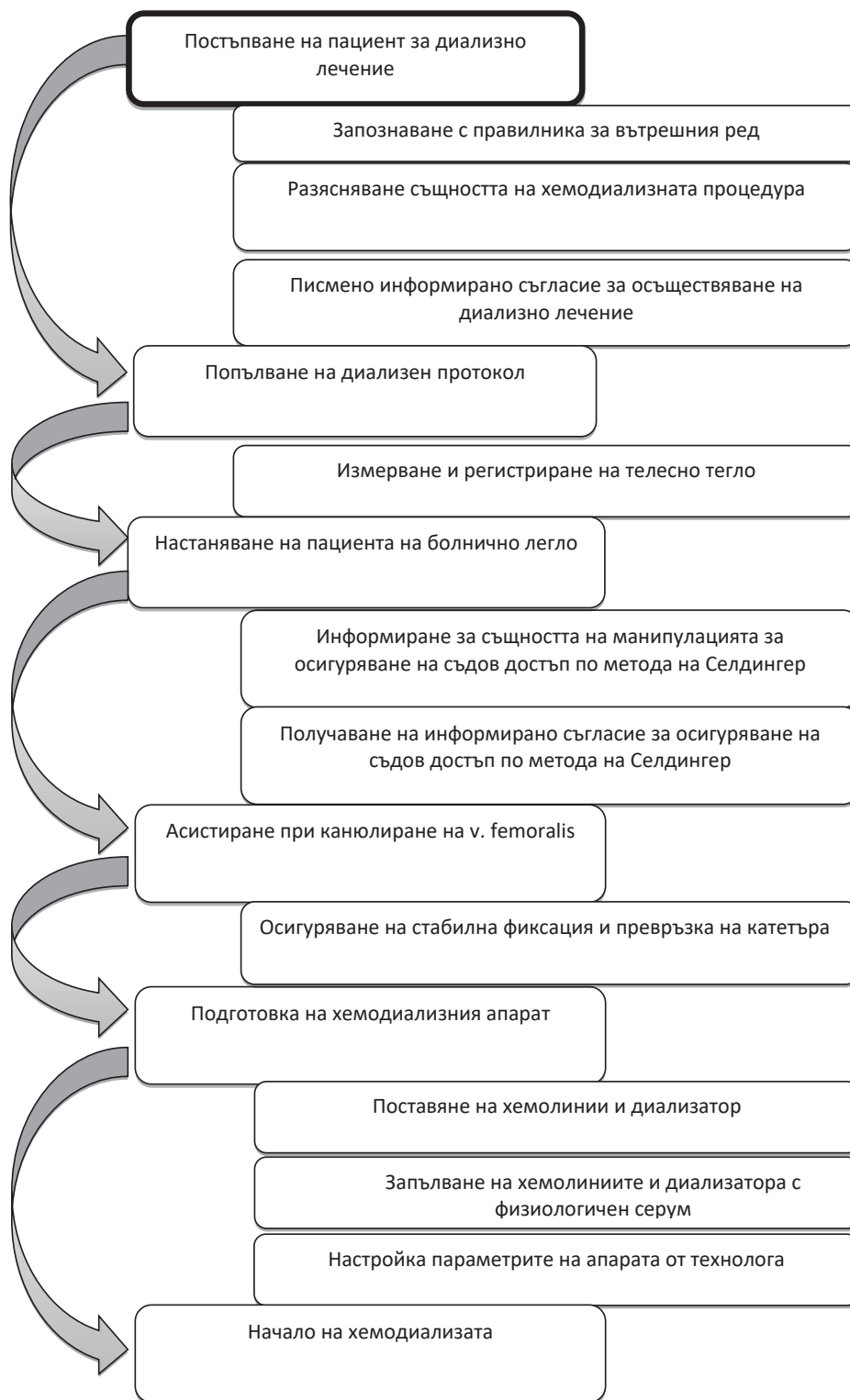
Без полагането на качествени здравни грижи е немислимо провеждането на ефективна диализа. Основна цел на сестринските грижи е да се поддържа задоволително здраве в дългосрочен план, да се избегнат или намалят усложненията при извършваните диализни сеанси, което да доведе до по-добро качество на живот и удовлетвореност от провежданите процедури. Основно действащо звено във всяко диализно отделение е сестринският екип. Ключовата роля на диализната медицинска сестра произтича от компетенциите ѝ, развити на база потребностите на пациенти с терминален стадий на бъбречно заболяване и на развитите ѝ специфични знания и умения. Тя извършва разнообразни дейности, има задължения и отговорности, които я отличават от медицинските сестри, работещи в другите звена на болницата; работата е интензивна и психически натоварваща. Цел на грижите е да адаптират пациента към ситуацията и да се запази качеството му на живот.

Алгоритмите са основа за осъществяване на добра сестринска практика и представляват по-

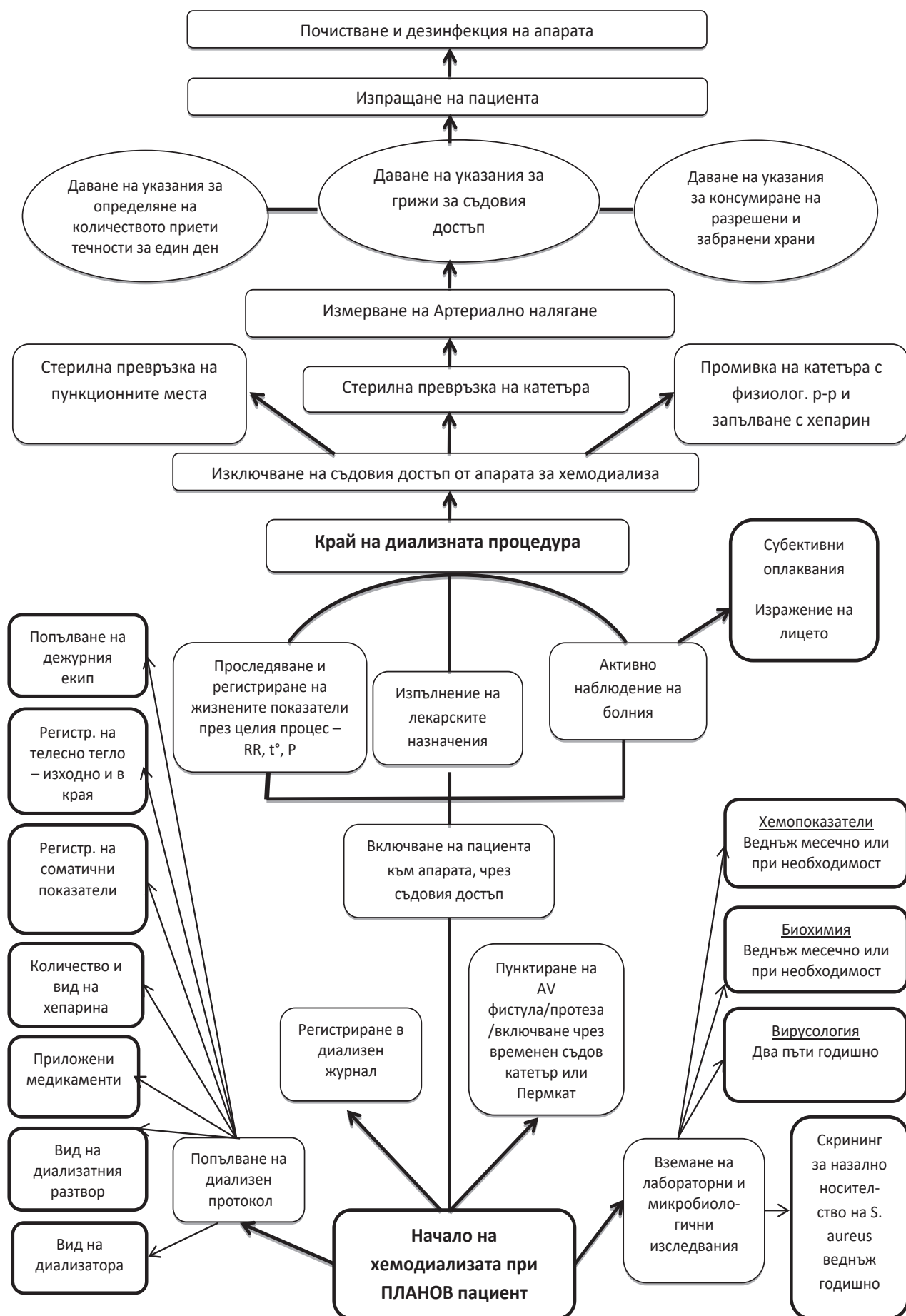
редица от инструкции и стъпки за извършване на дейности. Те регламентират последователни действия и гарантират квалифицирано изпълнение на процедурите. Изработени са въз основа на спецификата на работата на медицинската сестра, работеща в диализно отделение, и спецификата при обгрижване на болни с терминален стадий на бъбречно заболяване на хемодиализа.

Разработените алгоритми представят:

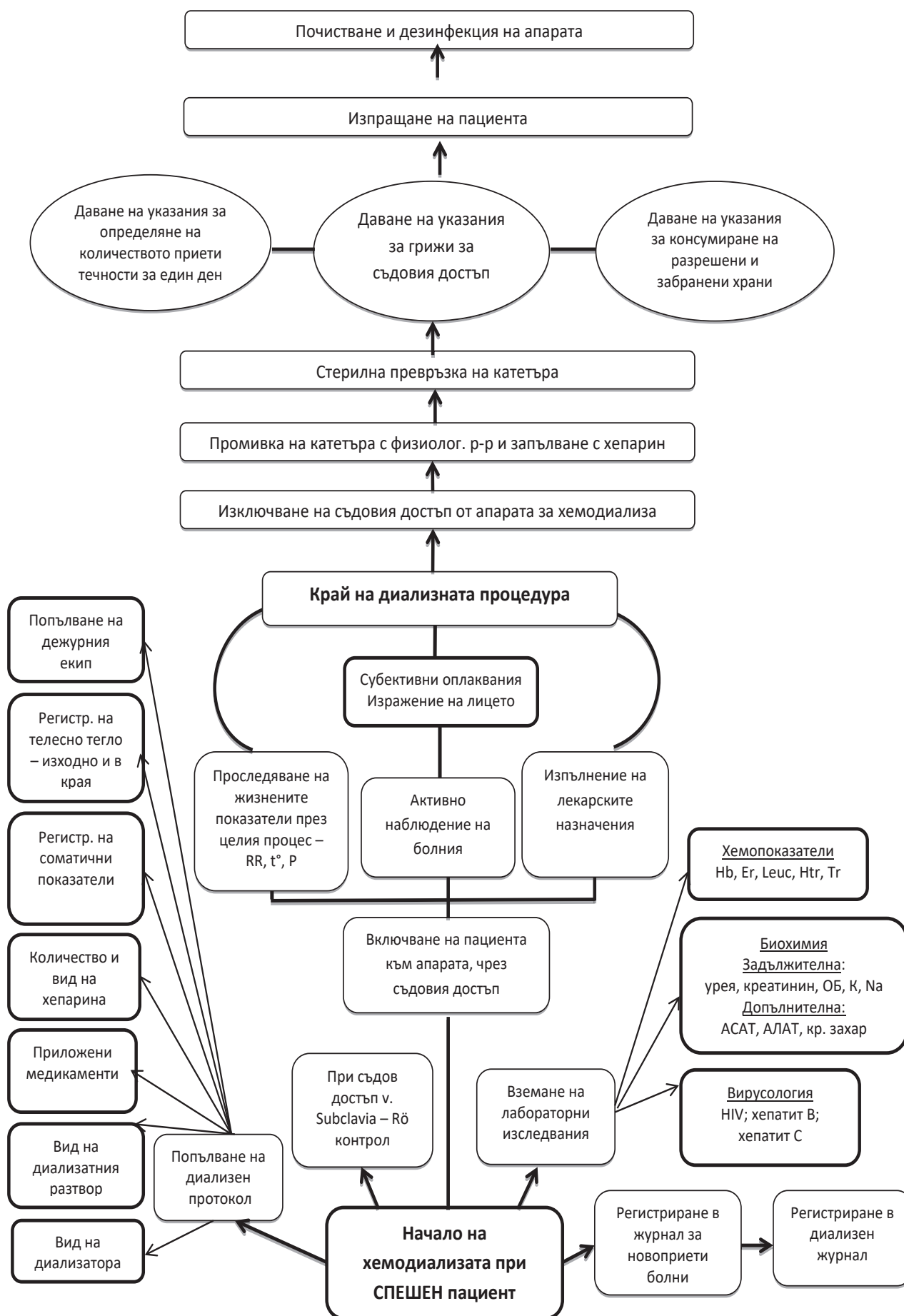
- приемане на болен в отделението за диализно лечение (Фиг. 1);
- дейности на диализната медицинска сестра при обгрижване на планов пациент (Фиг. 2);



Фиг. 1. Приемане на болен в отделението за диализно лечение



Фиг. 2. Алгоритъм за дейностите на диализната медицинска сестра при планов пациент



Фиг. 3. Алгоритъм за дейностите на диализната медицинска сестра при спешен пациент

- дейности на диализната медицинска сестра при обгрижване на спешен пациент (Фиг. 3).

Описани са стъпка по стъпка дейностите, които извършват специалистите по здравни грижи при:

- приемане на болен;
- полагане на общи сестрински грижи при провеждане на диализна процедура;
- полагане на специални сестрински грижи при провеждане на диализна процедура;
- осъществяване на необходими изследвания;
- боравене с медицинската апаратура;
- попълване на медицинската документация.

Въвеждането на алгоритмите повишава ефективността на медицинското обслужване, оптимизира дейността на диализните медицински сестри и практическата значимост се определя от възможността за проследимост на процеса.

## ИЗВОДИ

Изработването на алгоритми за работа на диализните медицински сестри при провеждане на хемодиализни процедури на пациенти е начин да се стандартизират дейностите и да се повиши качеството на здравните грижи. Това от своя страна води до повишена удовлетвореност на пациентите.

## ЛИТЕРАТУРА

1. Атанасов А. Палиативни грижи при ХБН. Основи на палиативната медицина. Пловдив: ВАП, 2005, 103.
2. Борисова С. Прилагане на сестринския процес в практиката на медицинската сестра. Учебно помагало. Варна: Стено, 2013.
3. Стамболова И. Клинично мислене и сестрински процес. Здравен мениджмънт, 2007, том 7, №6, 64-66.

Адрес за кореспонденция:  
Теодора Тодорова  
Русенски университет "Ангел Кънчев"  
ФОЗЗГ, Катедра „Здравни грижи“  
e-mail: tetodorova@uni-ruse.bg